

PO OBISKU ITALIJANSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA V JUGOSLAVIJI**Manjšina naj res postane činitelj zблиževanja****Italijanko-jugoslovanski odnosi koristen nauk tudi za velesile - Vprašanje narodnih manjšin edina senčna stran beograjskih razgovorov**

Zadnjo soboto se je zaključil štiridnevni uradni obisk italijanskega zunanjega ministra Antonia Segni in njegovih ožjih sodelavcev v Jugoslaviji. Prvemu povojnemu obisku tako odgovornega italijanskega državnika v sosedni državi ob Jadranu je tako rekoč ves italijanski tisk pripisal takšno važnost, kakršno dogodek povsem upravičeno zasluži. Segnijevo potovanje predstavlja, kot vsi priznavajo, v prvi vrsti zgovoren dokaz, kako dve državi kljub ostrim sporom, ki so ju še pred nekaj leti hudo razdvajali, in kljub globokim razlikam v notranji družbeni ureditvi, moreta plodno in vsestransko koristno sodelovati, če med državnikih obstajajo dobra volja, medsebojno spoštovanje in smisel za stvarnost.

Prav zaradi tega ta obisk v Beogradu pre-sega pomen samih posameznih sporazumov, ki so že bili ali ki bodo sklenjeni na osnovi razgovorov med Segnijem in jugoslovanskim zunanjim ministrom Kočo Popovićem ter maršalom Titom. V današnjih razburkanih časih, ko se tako rado in čedalje pogosteje rožlja z orožjem, so lahko italijanko-jugoslovanski odnosi koristen nauk in zgled, kako naj tudi velesile poravnajo medsebojne račune in s tem ohranijo ter utrdijo mir na svetu. Te misli so bile v ostalem poudarjene tudi v skupnem dolgem poročilu, ki je bilo izdano ob koncu razgovorov in ki pojasnjuje njih vsebino.

O SVETOVNI POLITIKI

Glede na stališče in položaj, ki ga Italija in Jugoslavija zavzemata v svetu, ni nič čudnega, če je bil precejšen del beograjskih razgovorov posvečen svetovni politiki in njenemu razvoju. V tej zvezi skupno poročilo omenja, da sta ministra obširno proučila »razna vprašanja, ki zadevajo mednarodni položaj«, ter ugotovila, da nekateri nerešeni problemi »vzbujajo hudo zaskrbljenost« ter predstavljajo »trajno nevarnost za svetovni mir«. Zato sta soglasno poudarila potrebo, da se vse države, velike in male, vedno bolj trudijo za miroljubno rešitev nerešenih vprašanj, kot je to v skladu z načeli listine Združenih narodov.

Segni in Popović sta nadalje izrazila prepričanje, da bi splošna in nadzorovana razorožitev znatno prispevala k mednarodnemu pomirjenju. Skupno poročilo nato obravnava vprašanje tistih držav, ki so šele v zadnjem času dosegle neodvisnost. Gre za problem, kateremu Jugoslavija, kot znano, posveča veliko pozornost in ki je zlasti zato aktualen, ker se čez dva meseca prične v

Beogradu zborovanje predstavnikov tako imenovanih nevezanih držav, med katere spada večina mladih narodov Afrike in Azije.

O ORGANIZACIJI ZDRUŽENIH NARODOV

Minister Popović je Segniju prav gotovo obrazložil, kakšen je namen tega sestanka in kaj si Jugoslavija od njega obeta. V poročilu je rečeno, da sta se ministra zedinila, kako je treba čimprej ustvariti pogoje, da nove države lahko posvetijo vse sile lastnemu razvoju in s tem prispevajo k napredku celokupne mednarodne skupnosti. Strinjala sta se tudi, da je treba tem državam nuditi brezpogojno in učinkovito gospodarsko ter tehnično pomoč, da se lahko hitreje razvijajo.

Italijanski tisk je poročal, da sta ministra pretresla tudi vprašanje Organizacije združenih narodov, ki je v zadnjem letu zlasti zaradi dogodkov v Kongu zašla v precej hudo krizo. Hruščev je, kot vsi vemo, predlagal določene, korenite spremembe, ki zadevajo sedež organizacije in njeno glavno tajništvo. V tej zvezi je treba poudariti, da sovjetski prvak še vedno vztraja, naj bi glavnega tajništva ne vodila ena sama oseba, temveč po en predstavnik Zahoda in Vzhoda ter en za-

stopnik nevtralnih držav. Kakšno stališče zavzema v tej zadevi Beograd, še ni uradno znano, vendar se zdi, da ne soglašata popolnoma s Hruščevom. O tem vprašanju bo prav gotovo govora na konferenci, ki bo septembra v Beogradu, od katere politični opazovalci pričakujejo, da bo posredno ali neposredno koristila zlasti Organizaciji združenih narodov, se pravi edinemu in nenadomestljivemu sredstvu za ohranitev miru na svetu.

MEDESEBOJNI ODNOSI

Kar se tiče odnosov med Jugoslavijo in Italijo, je v poročilu poudarjeno, da sta ministra »izrazila svoje zadovoljstvo za pomembne uspehe, ki so bili doseženi na področju gospodarskega sodelovanja in trgovinske izmenjave.« Zedinila sta se tudi, da je za povečanje trgovinske izmenjave treba skleniti nove sporazume, ter ugotovila, da je sodelovanje v industriji in tehniki že obrodilo vidne uspehe, kar dokazuje, da so danes široke možnosti za nadaljnje medsebojno gospodarsko sodelovanje.

Tudi glede na kulturno sodelovanje sta državnik ugotovila »trajen napredek« in soglašala, da se more zboljšati ter poglobiti.

Lepim besedam naj sledijo dejanja

Kar zadeva vprašanja, ki neposredno zanimajo obmejna področja in obe narodni manjšini, je v poročilu rečeno tole: »S posebnim zadovoljstvom je bil ugotovljen nadaljnji razvoj maloobmejnega prometa, ki je spremenil tamkajšnje področje v cono živahnih medsebojnih zvez. Ko sta proučila druge dvostranske probleme, med njimi tudi vprašanje narodnih manjšin, sta ministra ugotovila, da je bil dosežen napredek, in sta se zedinila, da je treba doseči rešitev, ki bo zadovoljila obe strani. Ministra sta izrazila prepričanje, da morajo manjšine tvoriti činitelj zблиževanja in medsebojnega razumevanja.«

Kljub tem lepim besedam in zlasti zadnji načelni izjavi imamo vtis, da prav manjšinsko vprašanje predstavlja morda edino senčno stran italijanko-jugoslovanskih razgovorov v Beogradu. Vsak nepristranski človek nam bo moral dati prav, če trdimo, da manjšina ne more postati in tudi ne bo postala činitelj zблиževanja in medsebojnega razumevanja vse dotle, dokler se bo čutila hudo ogrožena v svojem narodnem obstoju. Slo-

nistra Segnija v Beograd izročili najvišjim italijanskim oblastvom vrsto zahtev, iz katerih je zlasti razvidna zaskrbljenost za njihovo bodočnost, ker se niso izpolnile tiste obljube in se ne izvajajo tista zakonska določila, ki so bila sprejeta v njihovo korist.

Spričo zadržanja italijanskih oblastev se ne moremo braniti vtisa, kot da se sprejete obveznosti zato ne izvajajo, ker se računa, da bo raznarodovalni razvoj zajel tolikšno množico našega ljudstva, da bo le peščica Slovencev ostala zvesta sama sebi, lastnemu jeziku in lastnim izročilom. Kot dokaz utemeljenosti teh trditvev bi lahko navedli vrsto dejanj, a mislimo, da je dovolj, če se le spomnimo na dejstvo, da so Slovenci v Italiji razdeljeni na tri kategorije. Ta razdelitev je bila žal potrjena tudi v zadnjem času in na najvišjih mestih s tem, da ni bila Beneškim Slovincem in našim bratom v Kanalski dolini priznana pravica do šol v materinem jeziku. Zato je naravnost smešno pisanje agencije »Italia«, ko med drugim trdi, kako pravkar odobreni šolski zakon ne izključuje možnosti, da se ustanove slovenske šole tudi v

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 9. julija, ob: 9.30 Slovenski zbori; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.00 Počitnice, slovo od starih in prikaz novih oddaj za naše najmlajše poslušalce; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Zbor »Jacobus Gallus«; 17.00 Tvorica sanj, obzornik filmskega sveta; 18.00 Turistični razgledi; 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: »Hudičeva nevesta«; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Vabilo k plesu.

• PONEDELJEK, 10. julija, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Skladbe julijskih avtorjev; 19.30 Znanost in tehnika — Josip Nabergoj: »Prava slika našega globusa«; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Bedrih Smetana: »Prodana nevesta«, komična opera v treh dejanjih. Orkester in zbor Ljubljanske Državne Opere vodi Demetrij Zebre. Približno ob 21.25 »Opera, avtor in njegova doba«. Približno ob 22.10 »Nove knjige in izdaje«.

• TOREK, 11. julija, ob: 18.30 Arnič: Ondina. Ork. Jugoslovanske Radiotelevizije vodi Zvonimir Ciglič; 18.50 Škerjančevi, Simonitijevi in Srebotnjakovi samospevi; 19.00 Glasbena skrinjica, oddaja za mladino; 19.30 Zivljenje in usode: »Heller in Galbraith, gospodarska svetovalec preds. Kennedyja«; 21.00 Za kulisami druge svetovne vojne — Saša Martelanc: »6. junij 1944«; 21.30 Violinist David Oistrach igra skladbe Leclaira, Hačaturjana, Čajkovskega in Isaia; 22.00 Poezija starodavnih orientalskih ljudstev — Franc Jeza: »Korejska poezija«.

• SREDA, 12. julija, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 19.30 Zgodovinski sprehodi po tržaških ulicah in trgih — Drago Renar: »Trg Cavana, via del Sale in via del Pesce«; 21.00 »Sen Kresne noči«, igra v 5 dej. (W. Shakespeare - O. Župančič), igrajo člani RO.

• CETRTEK, 13. julija, ob: 19.00 Schubertovi samospevi; 19.30 »Na vakance«, beležka za študentsko mladino. Približno ob 21.50 Književnost — Josip Tavčar: »Giovanni Arpino in njegova knjiga Un delitto d'onore«; 22.30 Umetnost — Dušan Perrot: »Pariško kulturno pismo«; 22.45 Jazz iz zlate dobe v New Orleansu.

• PETEK, 14. julija, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 19.10 Komorni jazz: Lee Konitz in Jerry Mulligan; 21.00 Gospodarstvo in delo; 21.15 Koncert operne glasbe; 22.00 Garibaldinski pisatelji: »Giuseppe Guerzoni«; 22.30 O slovenski klavirski glasbi — Janko Grilc: »Jakob Jež in Dane Škerl«.

• SOBOTA, 15. julija, ob: 13.30 Dobrodošle! Plošče prvič v oddaji; 14.45 Srečko Dražil in njegov orkester; 15.30 Tržaški obiski: »Bazovica«; 18.30 Iz del jugoslovanskih skladateljev — Marko Tajčević: Dva preludija za klavir; Balade Petrice Kerempuha za glas in klavir; Sedem balkanskih plesov za orkester; 19.00 Operne uverture in medigre; 19.30 Žena in dom, obzornik iz ženskega sveta; 20.40 Zbor »E. Adamič«; 21.00 »Zdravilo za bolno dekle.« ljudska igra v enem dej. (Paolo Ferrari - Nada Konjedic), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

9. julija, nedelja: Tomaž
10. julija, ponedeljek: Amalija
11. julija, torek: Pij, Olga
12. julija, sreda: Mohor in Fortunat
13. julija, četrtek: Evgen
14. julija, petek: Bonaventura
15. julija, sobota: Vladimir

IZSELJEVANJE IZ ITALIJE

Leta 1960 se je izselilo iz Italije 344.000 delavcev ali 70.000 več kot prejšnje leto. Tudi število tistih, ki so se vrnili, je narastlo od 163.000 na 197.000, tako da se je število izseljenih skupno povečalo za 147.000.

Vedno bolj prihajajo do veljave dogovori o EST (Evropskem skupnem tržišču med Italijo, Francijo, Nemčijo in Beneluksom). Ti dogovori predvidevajo tudi preseljevanje delovne sile. Med navedenimi državami ima odvečno delovno silo samo Italija, v ostalih delovna sila primanjkuje. Od navedenega števila izseljenih delavcev se je ustavila v državah EST skoraj polovica, in sicer 171.000 ali 63.000 več kot leta 1959.

Avstrijski odgovor

Avstrijski zunanji minister Bruno Kreisky je pred dnevi izročil italijanskemu veleposlaniku na Dunaju pismeni odgovor svoje vlade na predloge, ki jih je italijanski zunanji minister Segni postavil v Zürichu v zvezi z vprašanjem južnotirolske manjšine. Kot znano, je Segni na zadnjih pogajanjih izrazil pripravljenost Italije, da razširi pristojnost bocienske pokrajinske uprave še na določena področja, ki so doslej sodila v pristojnost dežele Trentinsko-Južni Tirol, a je odločno odklonil zahtevo po popolni avtonomiji Južnega Tirola.

Avstrijska vlada pa je te koncesije, kot se zdi, odbila, češ da samo popolna avtonomija bocienske pokrajine more biti v skladu z duhom in črko Gruber - De Gasperijevega sporazuma. Ker so neposredna pogajanja med prizadetima državama propadla, bo Avstrija po vsej verjetnosti predlagala, naj posebna komisija Organizacije združenih narodov prouči razmere na mestu samem, to je na Južnem Tirolskem, ter ugotovi, če in kako se izvaja Gruber - De Gasperijev sporazum. Italija pa zahteva, naj o spornem vprašanju razsodi mednarodno sodišče v Haagu.

Medtem na Južnem Tirolskem policijska in vojaška oblastva vrše strogo nadzorstvo nad prebivalstvom in industrijskimi napravami, ki so pred kratkim bili predmet atentatov. Policija in orožniki izvršujejo hišne preiskave in iščejo skrito orožje. Ponekod je v veljavi tudi policijska ura, tako da se ljudje ne morejo svobodno gibati.

Proti tem ukrepom je ostro protestirala Južnotirolska ljudska stranka, ki je med

Sestanek v Bonnu

Vrhunska konferenca Male Evrope bo sklicana v nemško glavno mesto Bonn dne 18. julija. Morala bi zborovati že sredi maja, a so jo odložili zaradi nerazčiščenih mednarodnih vprašanj. Na sestanku bodo prisotni Adenauer, Fanfani, De Gaulle ter ministrski predsedniki Holandske, Belgije in Luksemburga. Osrednja točka dnevnega reda je francoski predlog, da se ustanovi evropska federacija. Razpravljali pa bodo tudi o vprašanjih, ki so bili predmet zadnjih razgovorov med Kennedyjem in Hruščevom, ter o Berlinu.

Po zadnjih sporočilih kaže, da se je to vprašanje malo ohladilo. Ob 185. obletnici državne neodvisnosti Združenih držav sta sovjetski predsednik Brežnjev in Hruščev poslala Kennedyju prav pristrčna voščila. V poslanici poudarjata, da je zgodovina naložila narodom in voditeljem Združenih držav in Sovjetske zveze velikansko odgovornost za vzdrževanje miru in bodočnost vsega človeštva. »Za to zgodovinsko nalogo je potrebno,« nadaljujeta sovjetska državnik, »da obe strani začneta graditi trden most medsebojnega razumevanja in prijateljstva.« Kennedy je na voščilo prav tako pristrčno odgovoril, da želijo Združene države živeti v miru in prijateljstvu s Sovjetsko zvezo. Vsa vprašanja, ki ogražajo mir, se lahko premostijo, če se pokaže na obeh straneh iskrena želja.

drugim poudarila, da takšno ravnanje ne more služiti pomirjenju v deželi in ureditvi spornega vprašanja.

Udar v Koreji

Minil je komaj poldrugi mesec odkar se je v Južni Koreji dokopal do oblasti general Ciang Do-Yung. V ponedeljek je že bilo konec njegove vlade. Ob štirih zjutraj je udrila v državno palačo skupina mladih častnikov, ki so brez odpora aretirali prvega ministra. Po nekaj urah tihe revolucije so že brali meščani v Seulu lepake z ministrov odpovedjo. »Že od začetka revolucije,« pravi odstavljeni minister sam, »sem se zavedal, da ne bom mogel vzdržati velike odgovornosti kot načelnik revolucijske vlade zaradi svoje premajhne sposobnosti in nezadostne izkušnosti. Podajam ostavko, ker je potrebna odločnejša vlada.« Tako skesano odpoved ni dosegel podpisal noben strmoglavljene oblasti. Cianga so ob njegovem nastopu razglasili za »rešitelja domovine«. Zdaj je prišel že novi »rešitelj«; ta je mladi general Pak Čuan Pili. Novi ministrski predsednik, ki je takoj prevzel vladne posle, ima za seboj zlasti mlade polkovnike. Kar je še bolj važno, pa je to, da krijejo njega in polkovnike Združene države Amerike. Zdaj pa je še odprto vprašanje, kaj bo odgovorila Sovjetska zveza, ki štiti severno polovico Koreje. Nova južnokorejska vlada je v proglasu izrazila svoje izrazito protikomunistično stališče.

Krvavi neredi v Alžiriji

Med demonstracijami, ki jih je po vsej Alžiriji v sredo organizirala alžirska časna vlada, je v raznih mestih prišlo do hudih spopadov med domačini in francosko vojsko ter orožniki. Pri tem je po uradnih podatkih zgubilo življenje 80 Alžircev, 300 pa jih je bilo ranjenih.

Z demonstracijami so domačini hoteli dokazati, da odločno odklanjajo razdelitev dežele na dva dela. Alžirska vlada trdi, da bi po tem načrtu en milijon Francozov dobil plodno in bogato polje ob obali, puščave pa bi bile dodeljene 9 milijonom Alžircev. Tudi zadnji dogodki pa so dokazali, da so domačini odločno na strani Ferhat Abasa in njegove vlade ter da prav tako odločno podpirajo boj za svojo državno neodvisnost.

Segni v Jugoslajji

(Nadaljevanje s 1. strani)

dolini Nadiže, kadar bi prebivalstvo to izrecno zahtevalo.«

Kako moremo pričakovati, da se bo to zgodilo, če se ne ustavi proces raznorodovanja, ki traja že skoraj 100 let? Ali naj se ustanovijo slovenske šole, ko ne bo več Slovencev? Uredniki agencije Italia se gotovo motijo, če mislijo, da bodo Slovence prepričali s takim bedastim pisanjem.

Iz vsega tega neovrženo izhajajo, da neurejeno manjšinsko vprašanje predstavlja trajno nevarnost za vse ostalo sodelovanje med dvema sosednjima državama, ker je nemogoče, da bi gospodarske in druge gmotne koristi vselej imele prednost pred življenjskimi koristmi dela slovenskega naroda.

Pomemben govor predsednika Tita

V torek so v Jugoslaviji praznovali 20-letnico vstaje in revolucije. Osrednja proslava je bila v Krčagovu, predmestju Titovega Užica, kjer je 300 tisočglavi množici spregovoril predsednik Tito. V prvem delu govora je obravnaval zgodovino narodno-osvobodilne vojne in se spomnil tistih glavnih dogodkov, ki so odločilno vplivali na zmago osvobodilnega gibanja. Drugi del govora pa je bil posvečen sedanjemu mednarodnemu položaju in zlasti odnosom med Jugoslavijo in ostalimi državami.

Maršal Tito je poudaril, da je sedanje mednarodno stanje v svetu zelo podobno tistemu, ki je vladalo tik pred drugo svetovno vojno. V tej zvezi je grajal zapadnjake, ki spet dovoljujejo in omogočajo, da se Zahodna Nemčija oborožuje. Pripomnil je nadalje, da se morajo miroljubni ljudje na svetu združiti ter odločno delati na tem, da pride do nadzorovane razorožitve. Poudaril je nato važnost novih držav, ki so se otresle kolonialnega jarma, ter čedalje večji pomen, ki ga v svetovni politiki imajo države, katere ne pripadajo nobenemu vojaškemu ali po-

litičnemu taboru. Zato je pripisal veliko važnost sestanku predstavnikov izvenblokovskih držav, ki se bodo zbrali 1. septembra v Beogradu.

O odnosih med Jugoslavijo in zahodnimi državami je dejal, da v tej zvezi »prihaja vedno bolj do izraza veljavnost načel miroljubnega sožitja in sodelovanja«, kar pomeni, da se ti odnosi v glavnem povoljno razvijajo.

Nekaj takega ni mogoče trditi — je dejal maršal Tito — o odnosih z vzhodnimi državami in zlasti o odnosih z Albanijo in Kitajsko. Pri tem je ugotovil, da voditelji omenjenih držav še vedno vodijo ostro gonjo proti Jugoslaviji, čeprav po drugi strani podarjajo, da želijo vzpostaviti dobre gospodarske in meddržavne stike z Jugoslavijo. Na koncu je izrazil željo, da bi se ta gonja prenehala, ker to zahtevajo koristi miru v svetu.

Ti so res bogati

Davčne komisije v Rimu so ugotovile, da se nahajajo največji bogatini prav med bivšimi plemiči in nato med tovarnarji. Princ Torlonia izkazuje 375 milijonov obdavčljivih dohodkov na leto. Za njim sledi industrialec Innocenti z 250 milijoni. Filmski igralci so se tudi že povzpeli med velike bogatine. Vittorio de Sica ima 150 milijonov letnih dohodkov, Sofia Loren 80, Magnani 30, Rascel 45 milijonov in tako dalje. Tudi nekateri krojači mnogo zaslužijo, zlasti tisti, ki šivajo za imovitejše osebe. Znani krojač Schubert je naznanil letnih dohodkov, ki padejo pod družinski davek, kar za 15 milijonov. Veliki zaslužkarji so tudi zdravniki. Kirurg Valdani zasluži 60 milijonov na leto, kakor jih je prijavil.

Zdaj si pa predstavljamo ubogo uradniško paro, ko sestavlja Vanonijevo prijavo in izračuna, da ima kakih 700.000 lir letnih dohodkov. Tako je pač na svetu in pri nas!

Kuwait - vroča dežela

Oči vsega sveta so te dni uprte v arabsko kneževino Kuwait ob Perzijskem zalivu. Kneževina, ki je postala šele 18. junija letošnjega leta samostojna, meri komaj 20.000 kvadratnih kilometrov in šteje okoli četrto milijona ljudi. Glavno mesto je Kuwait z 200.000 prebivalci. Drugih naselij sploh ni.

Vladar države je emir Abdullah al Salim. Njegovi predniki so ustanovili svojo oblast na tistem koščku puščave že leta 1716. Po krajina je po imenu pripadala osmanski državi, v resnici so pa arabski šejhi vladali popolnoma samostojno. Angleška Vzhodnoindijska družba se je že pred sto leti začela zanimati za to malo kneževino, ker je vohala nafto. Leta 1899 je Anglija vsilila Kuwaitu vojaško zaščito in skrb za njegove petrolejske koristi. Pred drugo svetovno vojno je Anglija prisilila Irak, da je priznal meje med Kuwaitom in Irakom. To priznanje pa sedanji voditelj Iraka, minister Kassem, odločno odklanja in trdi, da pripada pešeni emirat k iraški pokrajini Basori.

Tudi Kassemu seveda ne gre za vroči pesek, marveč za ogromna petrolejska ležišča pod njim.

Emirat Kuwait je namreč za Venezuelo drugi največji svetovni izvoznik surove nafte. Bogastvo podzemskih naftnih ležišč so strokovnjaki preračunali na 5500 milijonov ton; to predstavlja 21% vse petrolejske rezerve na svetu.

Delež pri črpanju nafte, tako imenovane royalties, donašajo kneževini vsak dan — ne vsako leto — po 600 milijonov lir. Ku-

wait razpolaga z najmodernejšim naftnim pristaniščem. V puščavi so zgradili 90 km asfaltirane ceste, po kateri drdra 17.000 avtomobilov. Emir je zgradil tudi moderne tehnične šole, potujoče klinike in bolnišnice in knjižnice. Vse to je brezplačno na razpolago beduinom, ki tudi ne plačujejo nobenega davka. Mnogo mladih Arabcev pošilja šejh na državne stroške študirat v Evropo in Ameriko.

Razen bogatih virov nafte, ki bruha na površje na milijarde črnega zlata, ni v brezdrevesni puščavi nobene pridobitne panoge. Celo pitno vodo si morajo preskrbeti s pomočjo ogromnih modernih destilacij iz morske vode. Vse te naravne pomanjkljivosti pa odtehta neizmerno podzemsko bogastvo nafte. Ker je pri kuwaitskih vrelcih najbolj zainteresirana Anglija, je v sedanjem sporu z Irakom tako odločno nastopila. Pripravljena je iti do skrajnosti, samo da obdrži v oblasti to vročo deželo in njeno »črno zlato«.

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Lastniki hotelskih podjetij na Južnem Tirolskem imajo velike zgube zaradi politične napetosti, ki vlada v pokrajini. Turistov iz inozemstva ni, ker se boje nemirov, nekaj upravičeno, še več pa zaradi propagande. Gostinska zveza računa, da bo letošnje poletje zmanjkalo za približno 10 milijard dohodkov. Avstrijci in večji del nemških gostov odpovedujejo že najete sobe. Hotelirji, katerih je na Južnem Tirolskem okrog 1500, pripravljajo posebno spomenico, ker se čutijo najbolj prizadete.

SKODLJIVA MODA

Tehnični urad na mestnem županstvu v Parizu je ugotovil, da potroši zadnji dve leti dosti več kot prej za vzdrževanje asfaltiranih ulic. Po dolgem preudarjanju so izvedenci ugotovili, da kvarijo asfaltni tlak ženske z visokimi in tenkimi petami. Poprej so ceste popravljali vsakih deset let, zdaj so pa vse luknjičaste. Pariški župan je že hotel prepovedati visoke pete. Prva se je uprla mati županja in za njo vse mestne svetovalke. Predlog proti visokim petam je bil umaknjen. Kdo bi pa zmagal v borbi proti ženski modi?

ZANIMIVOSTI

Najvišje svetišče na svetu ni ne dunajska stolnica Sv. Stefana ne visoka kupola pri Sv. Petru v Rimu. Največjo višino dosega budiščična pagoda Sve-Dagon v Rangoonu v Burmi. Njen najvišji stolp sega 170 m visoko.

— x —

V polarnih krajih je zrak tako čist, da se sliši človeški glas na daljavo 30 km. V vročih puščavskih pokrajinah pa sega komaj 100 metrov daleč.

— x —

Letos so tudi v Ameriki vsa kopališča polna osvežila željnih ljudi. Pri takih množicah se vedno zgubi v pesku mnogo vsakovrstnih predmetov. Zato se je v Long Islandu zbrala skupina podjetnih, ki na obali prav pridno presipavajo pesek skozi velika rešeta. Vsak dan najdejo zapestnice, uhane, ure, denar in podobno. Njihov dnevni zaslužek z iskanjem zgubljenih predmetov znaša 12 do 20 dolarjev, kar je v naši valuti najmanj 7 tisoč lir.

— x —

Kakor je navada pri nas, da se v avtobusih vse drenja od zadaj, tako je tudi v Nek Yorku. Neki bister sprevodnik si jo je pa umislil. Na vrata je nalepil listek: Mlade dame in gospodje imajo prostor spredaj. Drugi naj stoje zadaj.

MARTULJEK

znana planinska točka v slovenskih Alpah

Tržaškega

MATURE V TRSTU

Zrelostni in usposobljenostni izpiti na slovenskih višjih srednjih šolah so se začeli v soboto s pismeno nalogo iz italijanščine. Na italijanskih šolah pa so se mature pričele v ponedeljek, ko so dijaki pisali nalogo iz italijanščine.

Vseh slovenskih maturantov je letos 105 in v tem številu so vključeni tudi dijaki iz Gorice. Na *višji realni gimnaziji* polaga izpite 18 dijakov, in sicer 15 rednih in trije privatisti. Na *klasični gimnaziji* je skupno 25 kandidatov, od katerih jih je 11 iz Gorice ter 14 iz Trsta (12 rednih dijakov in dva privatista). Na *učiteljski* se je k usposobljenostnemu izpitu prijavilo 15 kandidatov, od katerih jih je devet iz Trsta (6 rednih in trije privatisti) in šest iz Gorice (5 rednih in en privatist). Na *trgovski akademiji* pa polaga zrelostni izpit 47 učencev.

Predsednik izpitne komisije na višji realni in klasični gimnaziji je dr. Budrovič, ravnatelj nekega šolskega zavoda v notranjosti Italije. Na učiteljski predseduje izpitni komisiji prof. Urbani, upokojeni vseučiliški profesor iz Trsta, na trgovski akademiji pa je bil imenovan za predsednika izpitne komisije prof. Cronia, redni vseučiliški profesor z univerze v Padovi.

SV. KRIZ

Romanje na Brezje

V nedeljo, 25. junija, je šest avtobusov odpeljalo skupino kakih 300 domačinov k znamenemu Marijinemu svetišču na Brezjah v Sloveniji. Romanje je bilo seveda združeno z lepim in poučnim izletom po najlepših slovenskih krajih, saj so avtobusi vozili skozi Soško dolino, čez Vršič, skozi Kranjsko goro in Jesenice do Brezij. Tu je bila glavna pobožnost, nakar so si udeleženci ogledali še Bled in Bohinj. Zvečer pa so se ustavili v Ljubljani, kjer je bila v stolniški cerkvi zaključna pobožnost.

Bilo je že pozno v noč, ko so se avtobusi vrnili preko Postojne v Trst. Udeleženci so bili sicer utrujeni, vendar zadovoljni s preživetim dnevom.

REPENTABOR

Proti raznarodovanju naše zemlje

Repentaborski občinski svet je na seji, ki je bila zadnja sobota, med drugim razpravljala o množičnem in načrtnem naseljevanju italijanskega življa v tržaški okolici in zlasti o načrtu znane Ustanove julijskih in dalmatinskih beguncev, da zgradi v bližini Sosljana nadaljnjih 268 stanovanj za istrske prebežnike.

V tej zvezi je župan Bizjak predložil svetu v odobritev resolucijo, ki jo je zatem utemeljil in obrazložil odbornik Veljko Guštin. Resolucija najprej ugotavlja, da gradnja begunskih naselij teži za tem, da se spremeni »narodnostni značaj naših vasi in občin ter da se Slovenci podredijo v položaj brezpomembne manjšine.« Nato resolucija odobrava sklep devinsko-nabrežinskega občinskega sveta, ki obvezuje župana, naj ne izda gradbenega dovoljenja omenjeni ustanovi,

ter hkrati opozarja oblastva, kako je nujno potrebno, da se čimprej uveljavijo določila ustave in Posebnega statuta, ki Slovincem zagotavlja narodnostne pravice.

V začetku seje je svet razpravljala o predlogu, da se trem snažilkam nekoliko povišajo prejemki. V tej zvezi pa je nastala zelo živahna razprava in svetovalci so se razšli, ne da bi kaj dokončnega sklenili. Zdi se, da so pri vsem tem imeli vendarle prav tisti svetovalci, ki so zagovarjali stališče, da ta zadeva ne spada v pristojnost občinskega sveta, temveč da o njej polnopravno odloča upravni odbor. Zato je bila razprava pravzaprav brezpredmetna.

ZGONIK

Zrtev nesreče

V ponedeljek smo spremili k večnemu počitku 70-letnega domačina Franca Grudna iz Samatorce. Pokojnik je umrl v soboto v tržaški bolnišnici, kamor so ga odpeljali, potem ko je pred kratkim po naključju nesrečno padel z voza. Naj pridnemu kmetovalcu sveti večna luč. Sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

Zvedeli smo, da pojde v kratkem na dražbo pri Tehničnem uradu v Trstu asfaltiranje ceste Salež - Samatorca. Občina ima za ta dela na razpolago 3.900.000 lir, ki so ji bili nakazani z gospodarskim načrtom. Nekateri delavci »Selada« nadaljujejo z urejanjem poti v Saležu, kar je edino javno delo v vsej zgoniški občini, ki je sedaj v teku.

NABREŽNA

Odhod v počitniško kolonijo

Pred dnevi je odpotovalo v gorsko počitniško kolonijo skupina kakih 90 dečkov iz devinsko-nabrežinske in zgoniške občine. Dečki bodo tudi letos prebili mesec dni počitnic v Rigolatu v Karniji. Kolonijo je organizirala občinska uprava; za ravnatelja je bil imenovan učitelj Dominik Hvalič iz Medje vasi.

Približno enako število dečkov pa je te dni dospelo v obmorsko počitniško kolonijo v Devin. Dečki so doma iz Trsta in iz vasi zgornje tržaške okolice. Nastanjeni pa so v devinskem šolskem poslopju. To kolonijo vodi Slovensko dobrodelno društvo iz Trsta.

SESLJAN

Nezadovoljiv razvoj turizma

Tukajšnji gostilničarji, hotelirji in vsi tisti, ki se bavijo z gostinstvom, soglasno ugotavljajo, da je letošnja tujskoprometna sezona mnogo slabša od lanske. Vzrok takšnega stanja ni toliko letošnje muhasto vreme, temveč nekaj povsem drugega. Znano je, da so naši stalni gostje doslej bili zlasti Avstrijci in Nemci. Ti so namreč vselej predstavljali jedro in osnovo vsega tukajšnjega tujskega prometa. Dogaja se pa, da teh gostov letos sploh ni, oziroma da jih je prav malo. V Avstriji in delno tudi v Nemčiji je v teku huda propaganda, naj tamkajšnji državljani ne odhajajo na počitnice v Italijo in tako protestirajo proti razmeram na Južnem Ti-

rolskem ter hkrati izražajo solidarnost z južnotirolsko manjšino.

Posledica tega je, da so naši hoteli, gostilne ter restavracije hudo oškodovane, ker ni običajnih gostov. Slabo zaseden je tudi mednarodni »camping« ob morju v Sosljanu, kjer se še najbolj občuti odsotnost Avstrijcev in Nemcev. Turistov iz drugih držav pa je malo in še ti ne dajejo gostinstvu kdovekakšen zaslužek, ker se pri nas ustavljajo kvečjemu po nekaj dni.

TRŽAŠKI MESTNI SVET

Dva odbornika odstopila

Na zadnji seji tržaškega občinskega sveta je župan Franzil sporočil, da sta odbornika Geppi in Visintin odstopila. Vzrok njune odločitve je treba poiskati v tem, da oba odbornika zavzemata važne položaje v drugih javnih ustanovah in da sta zato preobremenjena z delom. Tako je Geppi, ki je republikanec, tudi podpredsednik Ustanove za gradnjo ljudskih hiš, demokristjan Visintin pa visok funkcionar Ustanove industrijskega pristanišča.

Na njuni mesti sta bila izvoljena republikanec Bazzarro in demokristjan Babile. Kot znano, je Geppi vodil občinski urad za javna dela. Njegove posle je pa na osnovi odborovega sklepa prevzel podžupan Cumbat.

Beneška Slovenija

ČRNI VRH

Ze skoraj mesec dni je prešlo, odkar smo pokopali našo sosedo Tonco Batistič, po domače Voder. Učakala je 77 let starosti. Zadnje čase je bila precej bolehnna. Pa kaj bi ne bila, ko pa je skoraj vse življenje garala in delala. Nazadnje je morala pri hiši podpirati še četrti ogel, ker je mož oslepel in ni bil več za delo. Rajnica je vzredila štiri sinove. Trije so po svetu, eden je pa doma.

Naj uživa večni mir! Domače pa naj tolaži zavest, da je mati naredila dosti dobrih del.

MATAJUR

Videmska pokrajinska uprava si na vso moč prizadeva, da bi se na vrhu Matajurja zgradila kapela v spomin padlim vojakom v prvi in drugi svetovni vojni.

Ko bo kapela posvečena, bodo priredili na vrhu veliko zborovanje vseh alpinov iz Furlanije.

SV. VIŠARJE

V ponedeljek so se začele na Sv. Višarjah velike cerkvene slovesnosti. To priljubljeno božjepotno svetišče, ki se dviga na stikališču treh narodov, obhaja 600-letnico obstoja. Marijina cerkev je bila v teku stoletij večkrat požgana in porušena; najbolj je bila prizadeta v prvi svetovni vojni. Vedno pa je vstala iz razvalin še lepša in veličastnejša. Zadnje podobo je vtisnil svetišču naš umetnik Tone Kraš.

Nekako do druge svetovne vojne je veljala ta romarska božja pot bolj za slovensko. Iz Koroške, Kranjske in iz Soške doline so tja romali večinoma naši ljudje. Furlani so prihajali bolj v malem številu. Zdaj se pa slovenski značaj umika in tudi v cerkvi se vedno bolj potiska v kot naš jezik. Na goro prihaja tudi vedno več izletnikov, kar je po-

SE VEDNO BREZ ŽUPANA

Minilo je že nekaj tednov od upravnih volitev, Gorica in pokrajina pa še vedno nimata glave. Kakor kažejo vsa znamenja, sta se obe stranki, ki imata v rokah ključke do odborniških sedežev, že pogodili. Sodelovali bosta krščansko demokratska stranka in socialno demokratska. Na koncu številnih sestankov sta si obe politični skupini že razdelili sedeže.

Župansko mesto v Gorici bo pripadlo dr. Poterziu, socialni demokrati bodo pa dobili dve odborniški mesti, in sicer za zdravstvo in za občinske davke. Vsa ostala odborniška mesta bodo v rokah večinske stranke.

Za predsednika pokrajine so krščanski demokrati določili dr. Chientarolija, podpredsedniško mesto bo pa po skupnem dogovoru odkazano odvetniku Devetagu.

Po dogovoru obeh omenjenih strank bo eno odborniško mesto na županstvu v Trzinu pripadlo socialnemu demokratu Marchesanu.

Javne seje za sestavo odborov bodo baje sklicane še ta teden.

OTROŠKA PARALIZA

Huda bolezen poliomyelitis ali otroška paraliza se še vedno pojavlja. V Gorici so v ponedeljek zdravniki zopet zabeležili en pri-

- Kanalška dolina

sledica vzpenjače in hotelov. Nekdanja romarska božja pot postaja zdaj turistična točka. Prejšnja romantična in verska mikavnost se danes zgublja v modernizem.

Pri otvoritvi šestoletnih svečanosti je bil navzoč videmski nadškof msgr. Zaffonato. Prišlo je tudi nad tisoč vernikov. Prepeval je pa zbor iz Trbiža.

PONTEBA

Ze nekaj tednov se izvozniki obupno sprašujejo, kaj se dogaja na veliki carinski postaji v Pontebi. Veliki transporti, zlasti živine, se ustavljajo na postaji po več ur, preden izda carinarnica potrebna dovoljenja. Zastoj povzroča prevoznikom velike stroške in po pravici godrnjajo, ker ne gre vse tako hitro od rok, kot bi moralo. Cariniki se pa izgovarjajo, da so vmes nepredvidene upravne težave. Zdi se, da je počasno uradovanje v zvezi s stavkovnim gibanjem carinskih nameščencev, ki zahtevajo ureditev svojega položaja. Višja oblastva bi pač morala zadevo na kakšen način urediti, da ne bi imel škode trgovinski promet.

OVČJA VES

Prejšnji teden se je na cesti pri Ovčji vasi pripetil dogodek, ki so ga nekateri prenapeteži brž spravljali v zvezo s podobnimi primeri na Južnem Tirolskem. Dva orožnika sta opravljala na cesti ob železniški progi običajno nočno stražo. Prav blizu mesta, kjer so pred časom neznanu atentatorji podrla drog železniškega električnega voda, je priletel velik kamen in zadel enega izmed orožnikov v bok. Orožnika, ki sta stvar javila svojim predstojnikom, sta videla tudi neko senco, ki je bežala skozi grmovje. Uvedena je bila takoj preiskava, ki pa ni privedla do zaključkov. Po mnenju nekaterih preiskovalcev je tudi mogoče, da se je kamen sam oddrgal z brega in zadel mimoidoča orožnika.

mer nevarne morilke pri otroku štirih let, dva nevarna primera so ugotovili pa v Mošiči. Male bolnike so prepeljali v bolnišnico pri Rdeči hiši. Znano je, da ta bolezen najraje napada otroke do štirih let, zato starše ponovno pozivamo, naj dajo otroke cepiti, preden bo prepozno.

Cepljenje je nujno potrebno, kakor kažejo pojavi okoli Pavije, kjer je bolezen napadla precejšnje število necepljenih otrok.

TELEFONSKE IZBOLJSAVE

Od ponedeljka, 10. t. m. dalje, se bodo tudi v Gorici medmestne telefonske zveze avtomatizirale. Ne bo več namreč potrebno klicati »interurbane« kot doslej, ampak naravnost zaželeno telefonsko številko. Pripominjamo pa, da velja novi način samo za štiri goriška telefonska okrožja: Gorico, Trzin, Gradiško in Krmin. Okrožje Gradež spada pod Červinjan. Možna bo pa tudi zveza z izvangoriškimi okrožji. Postopek je pa sledeči: pred telefonsko številko klicanega je treba dostaviti za Trst še številko 040, za Videm 0432 in za Červinjan 0431.

HEMINGWAY IN GORICA

Ob smrti velikega ameriškega pisatelja Hemingwayja se spominjamo, da je njegovo ime tudi v tesni zvezi z Gorico. V prvi svetovni vojni se je pisatelj udeležil bojev na soški fronti kot dodeljen član Rdečega križa. V naše mesto je tudi postavil pozorišče prvega dela svojega romana »Zbogom, orožje«. »Mesto je zelo ljubko,« piše, »za nami šumi reka. Mesto je bilo na junaški način

OPOZORILO

Opozarjamo vse starše in dijake, da je rok za vpisovanje v vse vrste šol določen do 25. julija. Ta rok velja tudi za dijake srednjih šol, ki nimajo popravilnih izpitov, ter prestopijo v naslednji višji razred. Dijaki s popravilnimi izpiti se bodo vpisovali v jeseni.

Ponovno opozarjamo, naj nihče ne zamudi predpisanega roka!

zavzeto. Gorskih vrhov pa nismo mogli zasesti. Bil sem še vesel, ker je kazalo, da Avstrijci ne nameravajo bombardirati mesta in ga razrušiti; zdelo se je, da se nameravajo po končani vojni zopet vrniti in so zato merili samo na vojaške točke.«

Po vojni ni Hemingway več obiskal Gorice, pač pa se je še leta 1954 mudil v Furlaniji, ki se mu je tako prikupila, da si je nameraval v Lignanu zgraditi vilo.

PRIKLJUČITEV K CESTNEMU OMREŽJU

V Vidmu so prejšnji teden zborovali odposlanci avtomobilskih klubov iz Gorice in Vidma. Razpravljali so o izboljšanju prometnih zvez preko mednarodnih mejnih prehodov ter o zgradbi novih avtomobilskih cest. Goriški odposlanci so se zavzemali za ureditev mednarodne cestne proge Palmanova-Gorica - Ljubljana. Nova cesta bi povežala jugoslovansko in italijansko cestno omrežje. O novem načrtu, ki bi bil za Gorico življenjske važnosti, se je povoljno izrazila tudi ljubljanska trgovinska zbornica. Za sedaj

Iz Goriške

je to samo še načrt. Zadnjo besedo imata seveda vlada in finančni minister.

KRMIN

Od četrta do nedelje je bilo v Krminu izredno živahno življenje. Ob navzočnosti vseh pokrajinskih ter krajevnih oblastev so odprli tradicionalni vsakoletni praznik svetega Ivana, ki traja po več dni. Krminsko praznovanje ni namenjeno samo ljudski zabavi, marveč ima na sporedu tudi mnogo praktičnih razstav. Domači izdelovalci pohištva in lesnih izdelkov so v šolskih dvoranah postavili na ogled res krasne in zelo uporabne predmete. Posebno so ugajali izdelki Prinčičeve tovarne. Veliko zanimanje je vzbujala razstava poljedelskih strojev. Tretja privlačnost je bila namenjena filatelistom, ki so se naslajali nad redkimi primerki raznih znamk. V slikovitih kioskih so pa prišli na svoje poznavalci izbranih briških in furlanskih vin.

STEVERJAN

Vasi v naši občini so letos polne breskev. Briška vrsta breskev je bila vedno znana po svojem sočnem okusu. Na žalost pa cene niso tako sočne, kot bi želeli naši pridelovalci. Cene na debelo se sučejo okrog 40 do 60 lir za kilogram. Na trgu jih pa mora odjemalec plačevati skoro še za enkrat višjo ceno. Naši sosedej onkraj meje se tudi zelo pritožujejo nad nizko ceno. Nekateri kmetje jih niti ne obirajo, češ da se jim ne izplača. S češnjami je pa bilo letos še slabše, ker jih je bilo dosti manj kot druga leta. Tretji pridelek, žito, nas je pa razveselil. Proti pričakovanju je obrodilo več kot druga leta, zlasti kdor ga je utegnil sejati ob pravem času. Kljub deževju so po naših njivah pridelali od 13 do 15 stotov, kar pomeni za naše kraje že lep pridelek.

V soboto se bodo novi občinski možje zbrali k seji. Prej pa bodo imeli mašo v cerkvi. Na dnevnem redu imajo več točk, med temi je tudi vprašanje naših cest. Cesta na Bukovju je dokončana. Kaže, da bo držala in da ne bo zimska zmrzal z ledom dvignila cestišča. V načrtu pa je tudi ureditev vse cestne proge od Grojne preko Bukovja do Sovence. Nekaj milijonov lir je že pripravljenih za vsa ta dela, ki so zelo potrebna.

Na koncu moramo omeniti, da bi naš baron rad uredil zabavišče v sklopu ENALA. No, saj se vsakdo rad zabava in nimamo nič proti takim željam. Nikakor pa ne gre, da bi se zabavišče in plesišče postavili prav na prostoru med cerkvijo in pokopališčem. Nekaj pietete pač že moramo imeti do svojih rajnih. Kraji za hrupne zabave morajo biti oddaljeni od krajev zbranosti in miru.

JAZBINE

V naši vasi smo pokopali 63-letno gospodinjico Bizaj. Pokojnico je bržkone zadela sončarica. Ker ji je bilo precej slabo, so jo prepeljali v bolnišnico. Osem dni je tam trpela. Zdravniki je niso mogli rešiti.

Ob tej priliki opozarjamo naše ljudi, zlasti ženske, naj se te dni pri poljskem delu ne izpostavljajo pekočim sončnim žarkom brez primerne slamnatega pokrivala.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

ERNEST HEMINGWAY - MRTEV

Kot bomba je udarila v ponedeljek zjutraj v kulturni svet novica, da se je ubil pisatelj Ernest Hemingway. Ko je v nedeljo zjutraj ob pol osmih še v pidžami čistil lovsko dvocevko, ker je nameraval na lov v bližnje gozdove, se mu je ta po nesreči sprožila in krogli iz obeh cevi sta ga zadeli v glavo, da je bil pri priči mrtev. Tako je povedala njegova žena Mary, ki je takrat še spala. Vendar kažejo nekatere okoliščine na to, da je napravil Hemingway samomor, četudi so oblastva ustavila preiskavo v tem smislu in v polni meri sprejela izjave Hemingwayeve žene. Začudenje pa je vzbudilo v svetu dejstvo, da je bil Hemingway zadet iz obeh cevi. Kaj se je v resnici zgodilo, bo ostalo najbrž večno skrivnost, če je ne bo razrešil kak faticen literarni zgodovinar, ki bo tudi kos detektiva. Hemingway bi bil dopolnil 21. julija 63 let.

Nesreča se je zgodila v Hemingwayevi hiši v Sun Valley v Idaho. V tisti prekrasni, samotni gorski pokrajini je Hemingway stalno prebival šele zadnja tri leta. Prej je živel na svojem posestvu na Kubi, katero si je kupil ob koncu druge svetovne vojne. Kubansko pokrajino in Karaijsko morje je zelo ljubil. Mnogo svojih novel je postavil v tamkajšnje okolje. Narodil španskega jezika in kulture so ga sploh izredno privlačevali. Lahko bi dejali, da je bil naravnost zaljubljen v španske ljudi in njihovo mentaliteto. Španija je bila zanj nekaka obljubljen dežela, ki ga je neprestano mikala, ali še bolje: njegova duhovna domovina, katero je najbolj ljubil in v kateri se je čutil najbolj zakoreninjen. V njej je vedno spet iskal umetniških navdihov, kot jih pisatelj najde le v deželi, ki mu je najbližja. V Španiji se dogaja njegov najznamenitejši in nedvomno najboljši roman »Komu zvonik«. Snov je zajel iz španske državljanske vojne, katere se je na republikanski strani sam udeležil. Za sanitetne avtomobile republikanske vojske je žrtvoval skoraj vse svoje premoženje. Roman »Komu zvonik« je izšel leta 1940 v Ameriki in je pomenil svetovno literarno senzacijo. Toda v večini evropskih držav so ga zaradi nemške okupacije prevedli šele po vojni. Tudi evropskim bralcem se je takoj prikupil. Vpliv tega čudovitega romana najdemo v povojni literaturi vsch evropskih in gotovo tudi drugih narodov. Kar zadeva slovensko literaturo, naj opozorimo samo na Kočbekovo novelo »Črna orhideja«.

VRHUNSKA DELA

Po drugi svetovni vojni se je zdelo, da se je Hemingwayev pripovedni dar izčrpal, in to so nekateri kritiki tudi napisali. Pisatelj pa jim je hotel dokazati, da se motijo. Odpotoval je v Italijo, da bi našel novih navdihov v krajih, ki so mu najprej vzbudili veselje do pisanja, ko je med prvo svetovno vojno služil kot prostovoljec v italijanski vojski. Ti-

SLOVENSKA PROSVETA V TRSTU

organizira konec julija, in sicer od 27. do 31., krožni izlet po Avstriji. Glavne točke, ki si jih bodo ogledali so: Celovec, Gospa Sveta, Judenburg, Maria Zell, Graz in predvsem DUNAJ. Ogledu Dunaja je posvečenega največ časa: Dunaju ponoči, zgodovinskimi točkami mesta, galerijam in muzejem, Praturu in okolici.

Potovanje je z avtobusi, vsa oskrba in stroški znašajo 17.200 lir. — Prijave sprejemajo še do 10. julija v Trstu trgovina Fortunat (pri cerkvi sv. Antona Novega), v Gorici v Katoliški knjigarni, po vaseh pri poverjenikih.

12. SLOVENSKI TABOR

bo kakor vsa povojna leta v nedeljo, 16. julija, na Repentabru. Posvečen je našemu domu in je na sporedu tudi predstava ljudske igre Janeza Jalna »DOM«. Vmes sta petje in folklorni nastop.

Ob 16. uri je popoldanska pobožnost v cerkvi, nato pa se prične tabor. Avtobusi bodo stalno vozili, vendar priporočamo, da združijo ljudje udeležbo na taboru z izletom in odidejo že dopoldne ali vsaj zgodaj popoldne.

Slovenska prosveta vabi na tabor vse zavedne tržaške ip goriške Slovence.

sta doživlja so mu navdihnili roman »Zbogom, orožje«, ki je izšel leta 1929 in je pomenil njegovo prvo resnično pisateljsko zmago. Vendar njegovo drugo bivanje na Beneškem ni rodilo takega bogatega sadu. Napisal je roman »Onstran reke in med drevjem«, ki pa je pustil kritike hladne. Toda nekaj let potem je izšel kratki roman »Starec in morje«, zajet iz kubanskega okolja, ki je na mah zadušil vse govorjenje o krizi Hemingwayevega pisateljevanja in vzbudil vsaj takšno senzacijo, kot »Komu zvonik«. Leta 1954 so mu podelili zanj Nobelovo in tudi ameriško Pulitzerjevo nagrado. Njegova pisateljska slava je zrastle do zvezd.

Po romanih »Komu zvonik« in »Zbogom, orožje« so posneli tudi odlična filma, medtem ko se filmanje romana »Starec in morje« ni prav posrečilo. Znan je tudi film »Sneg na Kilimandžaru«.

BIL JE SAMO PISATELJ

Glede na dejstvo, da Hemingway razen pisateljevanja ni imel drugega poklica, ni ravno veliko napisal. Svoje romane je pisal po več let in jih skrbno pilil, čeprav se berejo, kot da bi jih bil naravnost prepisal iz življenja, tako je znal ohraniti čar življenjske neposrednosti v njih. Vmes je hodil na lov na veliko divjačino v Afriko ali se potikal s svojimi prijatelji, med katerimi je bil tudi nedavno umrli filmski igralec Gary Cooper, po brezovih in smrekovih gozdovih v Sun Valleyu. Mnogokje v njegovih delih najdemo sijajne opise lova v Afriki, n. pr. v »Snegu na Kilimandžaru« ali v novelah iz ameriških gozdov. Zelo je ljubil tudi morje in ribolov. Najlepše opise ribolova in življenja na morju najdemo v novelah in povestih s Kube. Kot pisatelj je imel veliko srečo, da se je lahko posvečal samo literaturi in da je lahko živel popolnoma svobodno življenje. Neovirano je potoval iz dežele v deželo, s celine na celino in iskal dogodivščin ter navdihov tam, kjer je pač hotel. V tem pogledu je bilo njegovo življenje zelo srečno. Povsod je imel polno prijateljev in občudovalcev. Kljub temu pa ni bil srečen človek. V mnogih njegovih delih nas preseneča njegov tragični občutek življenja. Imamo vtis, kot da prisostvujemo razkošni, napeti predstavi, toda nekje za odrom že čakajo električarji, da ugasnejo luči in spuste zastor. Življenje s svojimi dogodivščinami, kot ga je pojmoval Hemingway, se odigrava kot na otočku časa sredi ogromne praznine, ki bo vsak čas pogoltnila tudi ta osamljeni otok življenja.

Tudi v svojem zasebnem življenju ni bil posebno srečen. Njegov oče je napravil samomor. Prave trajne ženske ljubezni tudi ni našel. Bil je štirikrat poročen in trikrat ločen. Čeprav so ga mikale naravne, nagonske ženske, kakršne najdemo čudovito prikazane v njegovih romanih in novelah, se je vse štirikrat poročil z intelektualkami, pisateljicami ali časnikarkami, verjetno bolj iz želje po intelektualnem prijateljstvu in občudovanju svojih pisateljskih sposobnosti kot pa iz resnične ljubezni. To je vzbujalo v njem občutek neutешenosti, kateremu moramo verjetno pripisati vsaj delni vzrok tudi za njegovo tragično življenjsko občutje. Bil pa je dober in je vsem rad pomagal. Njegov dom na Kubi je bil vedno poln gostov.

ZA NJIM ŽALUJE VES SVET

Njegova smrt je še posebno bridko odjeknila v pisateljskih krogih v svetu. Tokrat sta si Vzhod in Zahod edina v obžalovanju nesrečne smrti v Sun Valleyu. Tajnik zveze sovjetskih pisateljev Konstantin Fedin pravi v izjavi, katero je oddajal moskovski radio, da pomeni »Hemingwayeva smrt zelo hudo izgubo, ne samo za ameriško literaturo, ampak za ves svet. Hemingwayevi junaki so bili po večini ljudje močnih strasti, ki žive v srcu«. Isto se lahko reče tudi o Hemingwayevem življenju.

Tudi zahodnoevropski tisk še vedno govori o Hemingwayevi nesrečni smrti. Italijanski založnik Giulio Einaudi je izjavil agenciji ANSA: »S Hemingwayem sem izgubil velikega prijatelja, eno izmed redkih orientacijskih točk, na katero se zanaša človek, da bi se znašel v tem razdeljenem in krčev-

tem svetu. Toda nam, ki še živimo, ostanejo na srečo njegova podoba, njegov vzgled, njegovi spisi.«

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« pa piše, da je bil Hemingway eden najbolj reprezentativnih pisateljev ameriške in svetovne literature. Bil je predstavnik literarne generacije, ki se je prvokrat s pomočjo novih tehnik in novih življenjskih ter poetičnih impulzov uprla pogosto konvencionalnim in akademskim formulam in tradicijam evropskega in severnoameriškega pripovedništva. V tem pogledu je Hemingway bolj prenovitelj, kot revolucionar v pripovedni umetnosti. Njegova umetnost je vedno zelo osebna, hkrati pa pripravljena, da vsrka vase sok in vzdušje francoske in španske kulture. V njegovih delih, katere označuje hiter, impresionističen in strnjen slog, se gibljejo sile in elementi v vrtnicah filmskem sosledju, prikazanim vizualno, ki je po mnenju vatikanskega glasila v bistvu tragično in nihilistično. Njegove osebe, na primer Robert Jordan v romanu »Komu zvonik«, se bojujejo in umirajo za »mistiko akcije« brez idejne in metafizične vsebine. Ta pa se končno prav zato izkaže nekoristna in nesmiselna. Za fizičnim izživljanjem športnega človeka in bojevnika je na preži smrt s temo... Velik pisatelj, a ne razsvetljen od krščanske milosti, ki je aktivno sodeloval pri nemirnem dogajanju svojega — in našega — časa. Njegova dela, pogosto polna umetnosti in poezije, pričajo z značilnim in močnim poudarkom o krizi dobe, ki so ji vtisnili pečat okrutnosti vojne, krivičnosti in tiranija — zaključuje »Osservatore Romano«.

Hemingway pa je bil katoličan, čeprav ni izpolnjeval verskih dolžnosti, zato so naznanili, da bo na njegovem pogrebu navzoč katoliški duhovnik in bo blagoslovil njegov grob. Formalno namreč ni nikoli izstopil iz katoliške Cerkve. Do groba bo spremljal njegovo truplo duhovnik Robert Waldmann, župnik katoliške župnije »Marija Snežna« v vasi Ketchum v Sun Valleyu. Na tamkajšnjem pokopališču bo našel Ernest Hemingway mir po tolikih dogodivščinah svojega razburkanega življenja. Zapustil je tri odrasle sinove.

Prepovedana knjiga

Rimska kongregacija sv. oficija je postavila na seznam prepovedanih knjig francosko pisano razpravo »La vie de Jésus« (Življenje Jezusovo). Delo je-z veliko razgledanostjo napisal filozof Jean Steinmann, kar poudarja samo vatikansko glasilo. Dobra volja in učenost pa še ne obvarujeta zmot, kajti pisatelj poudarja bolj izredno človeško osebnost Kristusovo, kakor pa njegovo božjo naravo. Tak enostranski življenjepis pa lahko zavede preprostejši bralce do napačnih zaključkov.

Ni več zanesljiv

Glasilo sindikata sovjetskih književnikov se je spravilo nad pisatelja Ilijo Ehrenburga. Znani sovjetski kritik Dimišić očita tovarišu, da brani načela in okuse umirajočega modernizma. Priznava mu sicer, da je obsojal »sramotno Pasternakovo knjigo Doktor Živago«, a pristavlja, da jo je v nekaterih poglavjih opravičeval.

„Vesoljsko“ slikarstvo in pesništvo

V znani galeriji Schwarz v Milanu razstavlja te dni znani italijanski slikar Persico. Razstavil je oljnate slike, nekatere dopolnjene s »kolaži« na platno, ki prikazujejo surrealistične motive robotov v vesoljskem prostoru in motive kot »Robot, ki se spominja otroštva«, »Enomožganske predstave«, »Gospod Y-3«, »Oseba z dvema oknom« in podobno.

Katalog vsebuje tudi pesem v tem smislu, ki ima naslov »Balada profetice« in katero je napisal Edoardo Sanguinetti. Kot primer le prvih 6 verzov:

V tvojih kosteh spi pelikan
neoplastični piškot piska med tvojimi zobmi
jajce filozofov je nabrekli tvojo dlan
Vezuv celine spremeni...
koncert za klavičembalo in pet glasbil
dreza s svojim grenkim jezikom v naše dlesni...
Pesem je posvečena Persicu. Ta se je rodil leta 1930 v Neaplju, kjer je tudi študiral najprej arhitekturo, nato pa umetnost na tamkajšnji akademiji. Zda ureja revijo »Documento Sud«. Osebnost je priredil že v celi vrsti italijanskih mest, pa tudi v Nemčiji in Čileju.

GOSPODARSTVO

Nadaljevati moramo s škropljenjem in žveplanjem

Zadnji dve leti smo imeli bridke izkušnje: peronospora in oidij sta napadala trte prav do trgatve. Zato vinogradnik vse do tega časa ne sme odložiti škropilnice in žveplalnika.

V juliju moramo vsekakor vsaj dvakrat škropiti proti peronospori, četudi bi bilo vreme še tako lepo. Škropiti moramo okrog 10. in potem še okrog 25. julija. Uporabljamo lahko bakrena ali nebakrena škropila. Mnogi si delajo nepotrebne stroške in za 100 litrov škropila raztopijo po 1,5 in celo 2,5 kg modre galice. S tem zametavajo denar, ker vedno zadostuje 1 kg, le da apno mora biti prvovrstno. Zato preizkušajte raztopino modre galice vedno z lakmusovim papirčkom. Tudi kdor uporablja nebakrena škropila, ne sme zametavati denarja in naj ne raztopi več kot 300 gramov aspora (vitexa itd.) za 100 litrov brozge. Povsem dovolj je 250 gramov, a zelo priporočljivo je, če med škropilo primešamo kakšno snov, ki poveča lepljivost, tako da brozga deluje več časa.

Oidij zelo rad napada grozdje določenih sort, posebno merlot. Grozdje teh sort obvarujemo, če uporabljamo žveplo, kateremu smo primešali nekoliko prahu Caffaro, navadno 5 do 10%, kar pomeni, da premešamo 90 do 95 dkg žvepla z 10 oziroma 5 dkg Caffaro. Dobro je tudi bakreno žveplo, to je navadno žveplo z nekaj odstotki modre galice. Žveplo s 5% modre galice je sedaj prehudo

Trgovina z jagodami

Pridelovalci oziroma gojitelji jagod in trgovci z jagodami so imeli v Veroni sestanek, na katerem so obravnavali vsa vprašanja, ki zadevajo pridelovanje jagod in trgovine z njimi.

Celotni italijanski pridelek jagod (brez nabiranja gozdnih) cenijo na 400.000 stotov v vrednosti okoli 2 milijardi lir. Sklenjeni nasadi jagod pokrivajo približno 5.000 ha, tako da bi znašal hektarski donos okoli 80 stotov. Nekaj več kot polovico vsega pridelka izvozijo, in od tega nad polovico v Nemčijo, skoraj četrtino pa v Švico. Tri četrtine jagod, ki ostanejo doma, potroši domači trg, eno četrtino pa industrija za konzerviranje. Za izvoz pridejo v poštev samo tiste jagode, ki zgodaj dozori, najpozneje pred polovico junija. Ostale namreč ne morejo več konkurirati z drugimi. Najvažnejši evropski odjemalec za jagode je Nemčija, kamor silijo s svojimi jagodami mnoge države, med drugimi tudi Jugoslavija, ki jih je prodala lani za 48.000 mark.

LETOSNJI PRIDELEK BRESKEV

v Italiji cenijo na 9/4 milijona stotov, kar predstavlja rekord. Prodajne cene pa letos ne zadovoljujejo pridelovalcev, ker so se do sedaj dobro prodajale samo prve breskve. Proti koncu junija in v začetku julija pa so bile cene slabe, saj so nekateri vnovčili breskve samo po 50 in celo samo po 30 lir za kg. Pridelovalci upajo, da bodo konec julija in avgusta cene znatno boljše.

in je bolje, da mu primešamo še enako količino navadnega žvepla. Proti oidiju moramo žveplati še ves avgust.

Žveplanje proti oidiju je skoraj važnejše opravilo kot škropljenje proti peronospori, ker oidij v zadnjih letih povzroča občutno škodo. Kjer pa se je na grozdju že začela pojavljati plesen, moramo škropiti s karat-hanom. Za 100 litrov škropila potrebujemo 100 gramov omenjenega sredstva. Ne smemo pa ga mešati z raztopino modre galice in apna, pač pa lahko z asporom oziroma nebakrenimi škropili.

ČEBELARJI SE RAZBURJAJO

ker je Ministrstvo za trgovino dovolilo za leto 1961 uvoz 12.000 stotov medu za približno vrednost 200 milijonov lir. Vsak kg uvoženega medu stane torej okoli 167 lir in ta nizka cena preobčutno pritiska na ceno doma pridelanega medu. Čebelarji pravijo, da je bil preobilan celo lanski uvoz 6.700 stotov in opozarjajo vlado, da so čebele nujno potrebne za kmetijstvo, posebno za sadjarstvo, ker s svojimi poletji in obiski cvetov omogočajo njihov oploditev in poznejši razvoj plodov.

NOVI VINSKI ZAKON

Ministrski svet je odobril osnutek zakona, ki predvideva nadzorstvo nad vinom in določa kazni za razne sleparije, kar je v skladu z modernim načinom proizvodnje — kletarjenja in trgovanja.

Osnutek ima 94 členov. Ena najvažnejših sprememb se tiče čiščenja motnih vin: stari zakon je strogo prepovedoval uporabo železo-kalijevega cianura, medtem ko ga ta zakon dovoljuje.

Za ponarejevalce in razpečevalce ponarejenih vin so predvidene občutne globe, v hujših primerih tudi zaporne kazni in preključni dovoljenja za prodajo.

Rogor

Rogor je kemično sredstvo, katerega uporabljajo sadjarji za uničevanje češnjeve muhe oziroma njenega črva. Sredstvo razredčimo z vodo in potem škropimo po drevesu z zarojenim plodom. Češnje škropimo, ko zelena barva ploda začne bledeti in se na kakšnem plodu tu pa tam že vidijo rdeči odtenki barve. Kapljica razredčenega rogorja, ki pade na plod (zeleno češnjo), pronikne v njegovo notranjost, kjer se razširi po vseh delih in zamori jajčece, ki ga je odložila v plod letajoča češnjeva muha. Če se je iz jajčeca že izlegel črviček, ga rogor prav tako zamori. Ker rogor ni prav hud strup in ker se ta strup že v nekaj dneh izgubi, so plodovi popolnoma zdravi, če smo pri škropljenju upoštevali navodila.

Danes je rogor razširjen že po vsem svetu, a ga ne uporabljajo samo za uničevanje češnjevega črva oziroma češnjeve muhe, marveč tudi v druge namene, predvsem pa za uničevanje muhe oljkarice, ki deluje tako kot češnjeva muha in katere zarod zmanjša letno samo v Italiji pridelek olivnega olja za nekaj stotisoč stotov ter povzroča s tem milijardno škodo. Koliko škode pa povzroča oljkarica v Jugoslaviji, Grčiji, Turčiji, Franciji, Španiji, Alžiriji in v drugih državah, kjer gojijo oljke? V vseh teh državah danes škropijo z rogorjem.

Izkazalo se je, da rogor uničuje še marsikaterega drugega škodljivca in ne samo navedenih dveh muh. Danes škropijo z razredčenim rogorjem artičoke, a tudi hruške, jabolane, slive in še drugo sadje, ker je baje rogor izborno zaščitno sredstvo tudi za te plodove.

Gotovo pa je, da bo rogor že po nekaj letih zgubil današnji pomen, ker ga bo nadomestilo drugo bolj učinkovito in primerno sredstvo. Zavedati se namreč moramo, da tehnika — tudi kmetijska — zelo hitro napreduje in izpopolnjuje postopke ter svoja sredstva.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

ŽENA IN DOM

Negujmo noge

Noge nosijo vse telo in se mnogo hitreje utrudijo kot kateri koli drug del telesa. Zaradi tega potrebujejo tudi posebno velike nege. Semkaj sodi masaža nog, ki utrjuje mišice in pospešuje obtok krvi.

Noge bomo masirali z dobro polmastno kremo (varčevanje je tu odveč) in vedno proti kolenu. Začnemo pri prstih, tako da je palec roke zgoraj. Po dveh minutah nogo stresemo in s stegnjenimi koleni zaokrožimo s stopali navzven in navznoter. Za plosko nogo je zelo priporočljivo, če pogrnemo predse krpo in jo skušamo z nožnimi prsti stlačiti pod stopalo. Vajo delamo z obema nogama, kolena pa bodo tudi tokrat stegnjena. Zatem nogo spet zmasiramo in temeljito stresemo. Vaje nog so zelo koristne tudi za stare ljudi, posebno dviganje nog, ki pomeni sprožanje stopala okrog sklepa in stopanje na prste, čemer globoko dihamo.

Zaradi stopala naš poletni in pomladni rade bolijo noge. Takrat ne obuvamo več čevljev z visokimi petami, ker se noga v njih zelo hitro utruja. Prav tako so nepriporočljivi čevlji s popolnoma ravnim podplatom. Čevlji ne sme biti copata, vendar mora biti udoben in mora obenem ščititi nogo. Obutev

z zelo nizko peto ali brez nje zelo utruja. Zato naj imajo tudi copate nizko peto. Da je pretirano visoka peta lahko pravo mučilo, ste se pa gotovo že sami prepričali.

Zarščeni nohti so najpogostejši vzrok težke hoje in včasih morajo poseči vmes zdravnikove škarje. Ker zanje nismo preveč navdušene, bomo pazile na pravilno striženje. Noht mora biti dolg tako kot blazinica pod njim, ostrizen pa naj bo rahlo zaokroženo. To velja predvsem za palec, pri katerem še posebej negujmo vogale nohta. Nohti vseh ostalih prstov morajo biti ostrizeni ravno. Če se nohti radi cepijo, jih bomo nekajkrat premazale z dobrim lakom.

Posebno neprijetno je potenje nog. Tukaj predlagamo redno — to je vsakodnevno umivanje nog, masažo in pudranje. Vsak dan menjajmo tudi nogavice. Kopel naj bo mlačna in slana. Raznovrstnih soli je dovolj na izbiro, seveda pa bo najbolje, če stopimo v lekarno.

In še nekaj. Kadar koli se vam ponudi priložnost, bodisi doma ali v naravi, sezujite čevlje in hodite bos. Bosa noga se avtomatično prilagodi položaju, ki ji najbolj ustreza, to je položaju, ki je nogi najbolj pogodu. Na ta način se noga utrjuje, je, kar je važno predvsem za nogo v razvoju.

31.

Priladil R. B.

STRTA SRCA

Tedaj so se odprla vrata in pristopila je gospodinja. »Dobrodošel, Ralf! Lepo od tebe, da si tako hitro prišel.«

Ralf ji je ponudil roko ter je spregovoril par vljudnih besed, ki pa niso prišle prav izsrca. Spregledal je tudi, da ni mati nič kaj vesela. V enem letu njegove odsotnosti mu je postala še bolj tuja.

»Kako je z očetom,« je vprašal in pogledal mimo nje, ko je opazil njeno brezbriznost.

»Slabo, Ralf, zelo slabo. Zeli te videti... ne vem čemu...« Ni hotela nadaljevati. Bala se je, da bo mož na smrtni postelji povedal pastorku, kaj se je zgodilo z Adrano in kdo je ta nekročna Delica. Jezno je stisnila zobe. Prepričana je bila, da Ralf ne bo odrekal tej pritepenki deleža pri dedščini.

Gledala je za njim, ko je odhitel v bolniškovo sobo. Doslej je vse preprečila, stala je že skoraj pred ciljem. Pastorka Adrana je že zdavna izginila iz življenja, o njenem otroku Delici ni v bližini nihče ničesar vedel. Odvetnika Trtnika tudi ni opozorila. Oporoke do sedaj še ni. Zdaj pa je tu nevarnost, da pride vse na dan. Ralf je pri očetu. Umirajoči mu bo morda odkril vso preteklost.

»Ne!« je skoraj zavpila. Spreletele so jo take zločinske misli, da se je sama zgrozila nad njimi. »Toda, če mu vse pove,« je spet razmišljala pol naglas, »če Ralf zve... potem se bo odločno postavil...« Zravnila je svojo vitko postavo in sklenila, da mora slišati, kar bo njen mož razodel sinu. Previdno je odprla vrata ter zadržala sapo, kajti čudna tišina je vladala v sobi. Nenadoma se je molk razklal in na uho ji je udaril preplazen Ralfov glas:

»Oče... poslušaj me... jaz sem tukaj...«

Bolnik je molčal... Molčal za vedno, ker je pravkar izdihnil.

Gospo Matildi Vrhovčevi se je obraz razjasnil. Globok vzdih je privrel skozi usta.

»Žal mi je, Ralf, da si moral že v prvi uri tvoje vrnitve učitati to žalost,« je spregovorila, ko je nekaj minut po moževi smrti sedela s povešeno glavo nasproti sinu v sprejemni sobi. »Želela sem, da bi že prej videl svojega očeta. Z ravnateljem Balmenom sva vse uredila, a ni bilo mogoče, da bi bil prej prišel.«

»Da, vem,« je odgovoril sin. »Tako rad bi bil z njim govoril. Vedno mi je bil dober oče. Imam občutek, da mi je hotel še nekaj povedati, a ni mogel več... Ni mu šla beseda iz ust...«

»Nekaj povedati...« Na njenem obrazu se je pojavil preplah, v strahu je obmolnila. Morda je kaj napisal? Na to ni pomislila. Mogoče ima Ralf pismo v rokah? Toda ne, ne, saj bi povedal in bi ne govoril tako raztreseno.

»Oprosti mi, Ralf,« je nadaljevala, »tako hudo me je prizadelo.«

Ralf je samo prikimal. Materi ni verjel. Skoro zaničljivo je gledal za njo, ko je vstala, da odide iz sobe.

V veži se je ustavila in zopet premišljevala. Pismo? Morda ga je pa mož pustil v predalu nočne omarice. Previdno, da je nihče ni opazil, se je splazila v sobo. Niti za sekundo se ni ozrla na mrtvega moža. Vse njene misli so bile le pri pismu. Ko ga je izbrskala med papirji in ga stiskala v roki, je šele olajšano vzdihnila.

V svoji sobi je obrnila ključ in hlastno raztrgala ovojnico. Čitala je in čitala, vedno bolj je bil ciničen njen obraz. Zapisano je bilo vse tako, kakor je slutila. Njen mož je pisal sinu, vse je povedal o Adrani in njenem otroku...

»Sreča, da je prišlo to pismo v moje roke in da ni mogel več govoriti,« je vzdihnila in skrila pismo na prsi pod bluzo.

Odšla je iz sobe. Nobena poteza na njenem obrazu ni kazala, kakšne misli se poče v njeni glavi.

»Sem že tu, Ralf,« je na tiho rekla. »Mi je že bolje.«

»Veseli me, mati,« je brezbrizno odvrnil Ralf. »Mislim, da se morava zdaj pogovoriti o naši bodočnosti.«

»Hm, tudi jaz tako menim. Moral boš pač ostati doma.«

Težko so šle sinu naslednje besede z jezika, a moral je spregovoriti: »Prav imaš, mati. Tudi očetu sem obljubil. Nisem pa slutil, da bo moral očeka tako zgodaj s tega sveta.«

»Nihče izmed nas bi ne pričakoval, čeprav je zadnje čase bolehal.« Čez trenutek ga je naravnost vprašala: »Kakšne načrte imaš sedaj, Ralf? Sama ne morem upravljati posestva, to veš.«

»Seveda vem, mati, svoj načrt sem si pa tudi že napravil.«

»Smem vedeti zanj?«

»Saj tudi moraš,« je težko odgovoril in mislil na svojo Delico. Njena podoba ga je napolnila z veseljem.

»Oženil se bom in se bom tukaj ustanovil,« je mirno pojasnil.

»Oženil?« je vzkipela gospa. »S katero pa? Ne vem, katera bi prišla v poštev? Doslej nisi imel takih načrtov?«

»To je popolnoma moja zadeva. Sicer pa ti bo moja izvoljenka gotovo pogodilo. Bolj pametnega in ljubeznivega dekleta bi tudi ti ne mogla najti.«

»O kateri pa pravzaprav govoriš, Ralf?«

»O deklici, katero poznam komaj eno leto. Na prvi pogled mi je bila všeč. Nobena druga ne pride v poštev. Najlepše spričevalo o njej mi je pred malo časa dal sam ravnatelj Balmen. On jo pozna zelo dobro. Rekel je, da si noben mož ne more želeči boljše ženice.«

(Dalje)

Poiskal ga je v komandni kabini.

»Menite, da bomo srečno ušli iz Osončja, profesor?«

Profesor Magnussen pa je najprej potegnul iz žepa zavojček s cigaretami, vajeno sprožil vanj sredinec, da so skočile naprej, in mu ponudil.

»So še zemeljske, se je pošalil.

»Upam, da smo jih vzeli dovolj s seboj.«

»Če ne bodo začele še naše usmiljenke kaditi...«

»Ali če jih ne boste vi spremenili v čisto energijo za pogon naše „Liberty“.«

»Ni nevarnosti. Saj veste, da sam sebe ne bom oropal cigaret. Vsakega novega kadilca pa bom dal takoj hibernizirati.« Potegnula sta nekajkrat iz cigaret.

»Torej kaj pravite, profesor?«

»Upam, da jo bomo srečno unesli, če se ne izdamo z radijskimi signali. Zato se bomo vzdržali vsake zveze z Zemljo, dokler ne bomo mimo zadnje vesoljske postojanke sil Enotnega sveta, ki bi nas še lahko prestregla. Potem nas ne bo mogel nihče več dohiteti.«

»Nihče več...?«

»No, mislim ljudi na Zemlji, Ni pa seveda izključeno, da ne bomo srečali drugih razumnih bitij v vesolju izven našega Osončja in ta bitja so lahko v tehničnem pogledu veliko, zelo veliko pred nami. Tudi za milijone let...«

»Vas je strah ob misli na tako srečanje, profesor?«

»Ne, ker menim, da so moralna načela splošno veljavna, za vse svetove in za vsa razumna bitja. Ni pa mogoče, da bi bila kakšna civilizacija resnično napredna brez upoštevanja moralnih načel.«

Povzatek iz vesolja

E. Z.

17.

»Ste trdno prepričani o tem, profesor?«

»Trdno. Za to imamo dokaze v zgodovini zemeljske civilizacije.«

»Toda ali ne bežimo ravno pred njo?«

»Ne, bežimo zato, da bi jo ohranili,« je resno odvrnil profesor. »Tisto, pred čemer bežimo, je le degeneracija razvoja, korak vstran od prave poti, ali če hočete, napačno pojmovanje moralnih načel. Zmoten koncept in nič več. Ljudem so vzeli svobodo prav zato, da bi jih prisilili živeti po moralnih načelih, kakor jih pač pojmujejo ideologi Enotnega sveta. Ta pomota lahko traja tudi stoletja, toda prej ali slej bosta spet zmaga zdrava pamet in pravilni koncept moralne družbe. Stoletja in tisočletja pa pomenijo le zelo kratko razdobje v zgodovini planetov. Računati moramo, da so civilizacije na mnogih planetih v vesoljstvu milijone let pred nami v razvoju.«

»Torej menite, da so tudi bolj moralne?«

Profesor je malo pomislil in prikimal: »Tako bi moralo biti.«

»A če ni?«

»To ni mogoče.«

»Zgodovina dokazuje, da so propadle civilizacije, ker so jim bili izpodmaknjeni moralni temelji.«

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

KRATEK SPREHOD PO NOGOMETNIH IGRIŠČIH EVROPE

Mednarodni „poletni“ nogomet

Državnih prvenstev in tekmovanj za državne pokale je že zdavnaj konec. Zaključile so se tudi zanimive tekme za pokal evropskih prvakov (1. Benfica) in za pokal zmagovalcev državnih pokalov (1. Fiorentina). Na sporedu so zdaj zelo zanimiva tekmovanja, kot n. pr. srečanja za pokal »Italia 61«, za pokal prijateljstva, Alp ali Srednje Evrope. Ne smemo nadalje pozabiti, da se razne državne reprezentance še vedno bijejo za vstop na svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Čileju.

PARISKI TURNIR — Junija meseca je bil v Parizu zanimiv turnir, ki so se ga udeležile najbolj znane ekipe z vsega sveta, kot na primer Santos (Brazilija), Benfica (Portugalska), Anderlecht (Belgija) in francoski klub Racing. V izločilnih tekmah je neuradni evropski prvak Benfica premagal (3:2) Anderlehta, Santos pa je s tesnim izidom 5:4 porazil domačine. Finalno srečanje je bilo zelo zanimivo in so zasluženo zmagali Brazilci (6:3). Najboljši igralci tega prvostopskega moštva so bili Pelé (3 gole), Pepé (4 gole), Coutinho (2 gola) in Dorval. Anderlecht pa je v tekmi za tretje mesto porazil (5:2) ekipo Racing.

POKAL »ITALIA 61« — To tekmovanje je bilo po mnenju strokovnjakov eno najboljših v Evropi v zadnjem desetletju. Poleg italijanskih ekip, kot so Juventus, Inter, Roma in Napoli, so nastopili še brazilski Santos, argentinski River Plate, češkoslovaški Spartak in francoski Racing. Moštva so bila razdeljena v dve skupini. V prvi skupini so se spoprijeli Santos, italijanski prvak Juventus, Racing in Roma. Santos je v prvi tekmi odločno porazil v Torinu Juventusa (2:0), Racing in Roma pa sta zaigrala nerešeno (1:1). V drugem kolu tekmovanja je Santos visoko porazil Romo (5:0), Juventus pa enajstorico Racing (6:2), toda v finale se je uvrstil klub Santos. V drugi skupini je Inter zabil Spartaku kar sedem golov (7:1), River Plate pa ni imel posebnih težav, da je odpravil moštvo Napoli (3:1). Odločilno srečanje med Interjem in Argentinci se je končalo neodločno (1:1), Napoli pa je premagal Spartaka (3:1). Pri Interju so se najboljše izkazali novi igralci Suarez, Humberto in Hitchens, ki pa je igral samo v finalnem srečanju. V finalu sta se srečali moštvi Santos in Inter. Brazilci so igrali zelo vigrano in zato z lahkoto porazili domačine (4:1). V tekmi za tretje mesto je River Plate premagal Juventusa. Končna lestvica pokala »Italia 61« je takale: 1. Santos (Brazilija), 2. Inter (Italija), 3. River Plate (Argentina), 4. Juventus (Italija), 5. Racing (Francija), 6. Napoli (Italija), 7. Spartak (CSR) in 8. Roma (Italija).

POKAL PRIJATELJSTVA — Odigrale so se tudi zanimive tekme med italijanskimi in francoskimi moštvi za znani pokal italijansko-francoskega prijateljstva. Vsaka država je poslala v boj deset ekip, prve in druge lige. Italijani so v prvem kolu zmagali (12:8), v drugem pa zaigrali neodločno (10:10) in tako ponovno osvojili to častno trofejo. Izidi tekmovanj so tile: Milan - Nimes 0:0 in 0:2, Padova - Rouen 2:1 in 2:0, Spal - St. Etienne 1:2 in 0:4, Vicenza - Sedan 1:3 in 1:2, Atalanta - Nancy 1:2 in 2:0, Venezia - Montpellier 3:3 in 2:0, OZO Mantova - Metz 2:0 in 1:3, Prato - Strassbourg 2:1 in 3:1, Como - Sochaux 2:1 in 2:2 ter Genoa - Cannes 2:3 in 1:1. Končni izid za Italijo 22:18 (9-47, 31-29). Največ zaslug za uspeh imajo Padova, Prato, Venezia

in Como, torej v glavnem moštva B lige. Popolnoma razočarali pa so Milan, Spal in Vicenza.

ALPSKI POKAL — Osem italijanskih in osem švicarskih enajstorice se je pred kratkim spoprijelo za drugi Alpski pokal. Švicarji so prešibak nasprotnik za Italijane in zato so ti osvojili pokal. Lani so Italijani zmagali z izidom 19:13, letos je bil njihov uspeh še večji (29:3). Le Fiorentina, glavno italijansko moštvo, je klonilo pred ekipo Young Boys (2:3), Lazio pa je zaigral neodločno (3:3) z enajstorico Grasshoppers. Vse ostale so zmagale v obeh tekmah. Izidi: Fiorentina - Young Boys 6:3 in 2:3, Lazio - Grasshoppers 3:3 in 5:0, Simenthal - Bienne 4:1 in 4:1, Parma - Bellinzona 3:1 in 2:1, Lecco - Lucerna 2:0 in 2:1, Reggiana - Young Fellow 2:0 in 1:0, Brescia - Lugano 2:1 in 3:2 ter Pro Patria - Sciaffusa 5:2 in 2:1. Končni izid za Italijo 29:3 (14-14, 48-21).

MITROPA-CUP — Nekatero najboljšo ekipo Italije, Avstrije in Češkoslovaške tekmujejo za pokal Srednje Evrope ali za pokal Mitropa, kot ga uradno imenujejo. Ekipe (vsaka država jih ima 4) so razdeljene v tri skupine. Zmagovalci skupin se bodo srečali v finalnem tekmovanju. V prvi skupini najdemo dve italijanski ekipi, Bologna in Sampdoria, avstrijski klub Austria in češko moštvo Stalingrad. Bologna je zaigrala neodločno (1:1) s Sampdorjo, zmagala pa je proti Stalingradu (3:1) in Austria (2:1) ter se tako uvrstila na prvo mesto s točko prednosti pred Austria (ki je premagala Stalingrad 2:1 in Sampdoria 5:2), Sampdoria in Stalingradom. V drugi skupini je zmagala češka ekipa Nitra, ki je zaigrala neodločno z Linzom (4:4) ter premagala Torino (5:1) in Bratislavo (4:2). Na drugo mesto se je uvrstila češka ekipa Bratislava. Torino in Linz pa sta se uvrstila na tretje oziroma četrto mesto. V tretji skupini še ni znan končni zmagovalec, ker se srečanje med italijanskim moštvom Ud-

nese in češkim moštvom Kladno zaradi neurja ni moglo zaključiti. Udinese je premagala Wiener Neustadt (4:1) in zaigrala neodločno z Laskom (2:2); obe ekipi sta iz Avstrije. Tudi moštvo Kladno je visoko porazilo ekipo Wiener (5:0) in zaigralo neodločno z Laskom (1:1). Wiener Neustadt pa je premagala Lask z izidom 4:1. V finalu, ki bo avgusta meseca, se bodo srečale samo italijanske ekipe (Bologna in morda Udinese) in češka moštva (Nitra in morda Kladno).

Lani so tekme za ta pokal drugače potekale. Nastopilo je 6 ekip iz 5 držav, in sicer iz Italije, Jugoslavije, Madžarske, Češkoslovaške in Avstrije. Končni izid tekmovanja je bil tale: 1. Madžarska, 2. Jugoslavija, 3. Češkoslovaška, 4. Italija in 5. Avstrija.

TURNIR NEW YORKA — V ZDA je na sporedu zanimivo tekmovanje, na katerem sodelujejo najboljše enajstorice Evrope in Amerike. Vsaka skupina šteje osem moštvev. V prvi skupini je zmagal angleški klub Everton (12 točk) pred brazilskim Bangu in ekipo N. Y. Americans. Sledijo tele ekipe: Karlsruhe, Kilmarnock, Concordia, Dynamo in Besiktas. Tekmovanje v drugi skupini se je komaj začelo in tu najdemo poleg drugih tudi močne ekipe, kot so: Crvena zvezda (Jugoslavija), Monaco (Francija), Rapid (Avstrija) in Dukla (CSR). Zmagovalec druge skupine bo igral v finalu 3. avgusta v Montrealu in 6. avgusta v New Yorku z angleško ekipo Everton. Lani je zmagal brazilski klub Bangu.

ITALIJANSKO PRVENSTVO — Ekipa Udinese, ki se je skupno z Leccom rešila izpada iz prve lige (v B ligi bo, kot znano, igral Bari) je prejela častni pokal za najbolj disciplinirano moštvo prve lige. Na drugem mestu najdemo Fiorentino, na zadnjem pa Lazio. V B ligi je na prvem mestu ekipa Como, na zadnjem pa Palermo.

MEDNARODNE TEKME — Argentinsko moštvo je zaključilo evropsko turnejo. Razen poraza (1:4), ki ga je doživelo z Italijani v Florenci, je vse ostale tekme zaigralo neodločno, in sicer z ekipo Češkoslovaške (3:3), SZ (0:0) in z Interjem (1:1). Poleg tega je treba omeniti, da se je Jugoslavija uvrstila za nadaljnje tekmovanje, ker je zaigrala nerešeno (1:1) v Chorzowu s Poljsko. Predstavnštvo SZ je premagalo Turčijo (1:0), Bolgarija Finsko (2:0) in Švedska Dansko (2:1).

Italija in Jugoslavija v pripravah za svetovno prvenstvo

Kot je znano, so Italijani zaigrali lepo tekmo z Angleži, a kljub temu odšli z igrišča poraženi (2:3). Zato je bilo mnogo pričakovanja za srečanje z Argentinci. Res so Italijani pokazali lep nogomet in zabili štiri gole. Italija je nastopila v tile postavi: Albertosi; Robotti, Sarti; Bolchi, Losi, Trapattoni; Mora, Lojaccono, Brighenti, Sivori in Corso.

Toda strokovnjaki so zlasti zato zadovoljni z uspehom, ker je napadalna vrsta razvila lepo in prodorno igro. Glavno vprašanje je zdaj, kateri nogometaši bodo drugo leto igrali v Čileju. Vratarjev je kar precej, od katerih je najboljši Buffon, toda nekateri mislijo na Cudicinija, Sarti ali na mladega Anzolina. Tudi branilci ne manjkajo. Od teh pridejo v poštev Robotti, Castelletti, Sarti, Pavinato, Trebbi in Maldini. Od srednjih branilcev omenjajo Losija, Bernasconija, Guarnierija in Salvadora. Za krilsko vrsto pa pridejo v poštev Zaglio, Trapattoni, David, Bolchi, Marchesi, Colombo, Forretti, Tagnin, Balleri in Emoli.

Od napadalcev so kandidati za državno reprezentanco Sivori, Altafini, Angelillo, Lojaccono, Mora, Corso, Bicicli, Brighenti, Rosa, Stacchini, Niccolè, Maschio, Milani, Ferrini in Petris. Nekateri sodijo, da bi državna reprezentanca morala upošte-

vati te igralce že v prihodnjih tekmah, tako da bi bila napadalna vrsta v enem letu vigrana celota.

Jugoslavija se je uvrstila za nadaljnje tekmovanje svetovnega prvenstva, čeprav so njeni nastopi proti Poljski bili zelo blede (tesna zmagava v Beogradu 2:1 in neodločen izid na Poljskem 1:1). V zadnji tekmi je Jugoslavija nastopila v tile postavi: Soskić; Durković, Jusufi; Perušić, Marković, Vasović; Anković, Matuš, Mujić, Galić in Kostić. Krilniki so precej ostro napadli državno reprezentanco in posvarili, da je potrebno resno prijeti za vaje, če hočemo, da bo Jugoslavija v Čileju med najboljšimi.

Za svetovno prvenstvo bi prišli v poštev tile igralci: vratarji: Soskić, Krivokuća in Vidinić; branilci: Durković, Jusufi in Tomić; krilna vrsta: Kaloperović, Redaković, Zebec, Marković, Perušić in Vasović; napadci: Kostić, Galić, Knez, Mujić, Sekularac, Matuš, Takac, Anković in Veselinović.

Nekateri menijo, da bo uvrstitev v Čileju takale: 1. Brazilija, 2. Madžarska, 3. Anglija, 4. Španija, 5. SZ, 6. Italija, 7. Jugoslavija in 8. Francija.

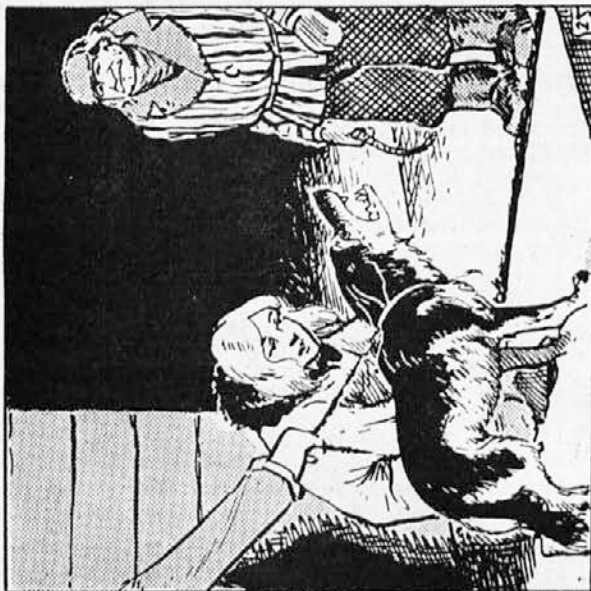
Naročnike, ki niso še poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

CESTITAMO!

V soboto, 1. t. m., sta se v cerkvi Vile Revoltella obljubila večno zvestobo g. Sergij Moženič iz Trsta in gđc. Klavdija Pečar iz Lonjerja. Zeninu, ki je strojni stavec v tiskarni Graphis, in njegovi nevesti iskreno čestitajo prijatelji in delovni tovariši ter jim želijo mnogo sreče v novem življenju. Čestitkam in voščilom se pridružuje uredništvo Novega lista.

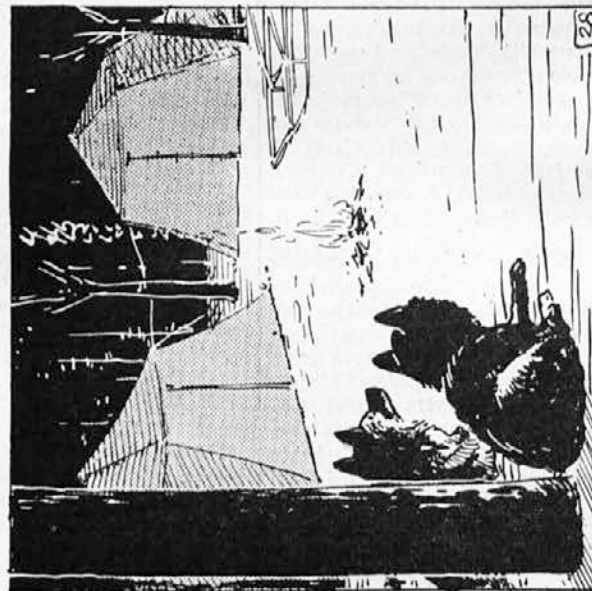
25. Mc Cready je z nemirnimi očmi opazoval Izabelo. Kapuca ji je zdrknila z glave in svetli lasje so se ji vsuli po ramenih, ko se je sklonila, da bi pomirila vznemirjeno žival. Kazan pa se ni zmenil za njeno božanje. Nepremično je opazoval tujca in iz grla mu je prihajalo grozeče renčanje. Thorpe je videl divje sovraštvo v njegovih očeh.

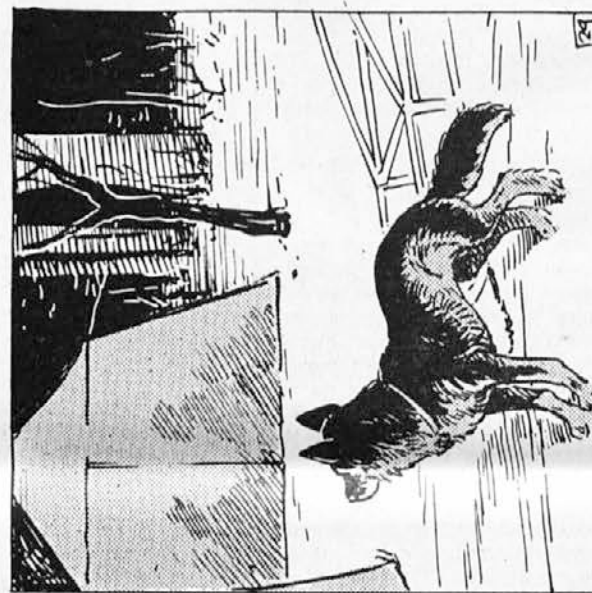
26. Mc Cready je pogledal psa. Dvignil je dolgi pasji bič in se sklonil. Nenadoma je tiho poklical: »Pedro!« Taka imena so dajali na Severu policijskim psom. Kazan se ni zganil. Mc Cready je ostro zapokal z bičem in ponovil klic: »Pedro!« Kazan je zarenčal, toda premaknil se ni. »Prisegel bi, da poznam tega psa!« je zamrmral Mc Cready.

27. Izabela sama ni vedela, zakaj ji novi znanec ne ugaja. Pa vendar je premagala svoj odpor in se mu nasmehnila: »Ne mara vas! Poskušajte si pridobiti njegovo zaupanje.« Mc Cready ji je odvrnil: »Pogumni ste. Jaz se ga ne bi upal dotakniti. Prepričan sem, da bi mi razirgal roko.« Vzel je Thorpovo svetilko in jih začel voditi proti taborišču.

28. Sredi gostega gozda sta stala dva šotori in pred njima je gorel ogenj. Ob njem so stale dolge sani. Ob bližnjih drevesih so bili privezani Mc Creadyjevi psi. Kazan je ponosno obstal, ko ga je Thorpe privezal k sanem. Spet je vse tako, kot je bilo nekoč! Gozdovi, sneg, zvezde, šotori in taborni ogenj, pasja vprega in sani.

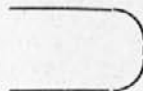
29. Izabela si je radovedno ogledovala taborišče. Stekla je k šotoru, odgrnila vhodno zaveso in vstopila. Thorpe je še enkrat naložil na ogenj, pregledal, če so psi dobro privezani in odšel v šotor svoje žene. Kazan je žalostno zacvillil. To je bila prva noč, ko je odšla njegova gospodarica od njega brez zdrava!

30. V šotoru je Thorpe rekel svoji ženi: »Žal mi je, da stari Jakob ni mogel z nama. Žal mi je zaradi psov, nihče ni znal z njimi ravnati tako dobro kakor on. Temu Mc Creadyju pa ne morem povsem zaupati, čeprav pozna gozdove kot svoj žep. Čudne reči pripovedujejo o njem. In bojim se, da ga Kazan ne bo mogel trpeti.«

Za
naše
najmlajše

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:
M. MUSTER